

DOCUMENTE MEDIEVALE DIN COLECȚIA FAMILIEI FORGÁCS

Zoltan Iusztin*

Cuvinte cheie: familia Haraszti, arhiva Forgács, documente medievale, Arhivele Naționale – Magyar Nemzeti Levéltár, fondul documentar Diplomatikai Levéltár (secția Q).

Keywords: Haraszti family, the Forgács archive, medieval documents, National Archives of Hungary, documentary fund Diplomatikai Levéltár (Q szekció).

Medieval Documents from the Collection of Forgács Family

(Abstract)

It is gratifying that a part of the documents, that belonged to a family which passed away, in the 16th century, have survived. When the last members of the Haraszti family disappeared, her real estate patrimony was claimed by the Forgács nobles. They have engaged in several inheritance processes, with changing results. Yet it is certain that they came into the possession of the documents that once belonged to the Haraszti family. Thus most of the documents concerning this family have been preserved in the archive of the Forgács nobles. Further, in the second part of the 19th century, the descendants of the nobles donate the archive to the National Museum of Hungary.

Numeroase izvoare istorice s-au păstrat în condiții bune datorită grijei cu care au fost păstrate de proprietari. Evident, cele mai numeroase au fost actele și documentele care atestau stăpânirea moșilor și a diverselor bunuri imobile. Majoritatea lor s-au păstrat în arhivele familiilor sau ale moștenitorilor posesiunilor respective. Spre exemplu, o mare parte a documentelor care privesc familia Haraszti, aflate azi la Arhivele Naționale al Ungariei (Magyar Nemzeti Levéltár) au fost păstrate în arhiva familiei Forgács. Având origini vechi, ce pot fi urmărite până în secolul al XI-lea, în clanul Hont-Pázmány¹, familia a avut numeroase relații de înrudire cu diverse clanuri și familii nobiliare. Unele dintre aceste familii s-au stins, prin urmare patrimoniul lor a rămas în posesia nobililor Forgács sau a fost revendicat de aceștia². Bucurându-se de o descendență constantă până la finele modernității, familia Forgács și-a constituit o arhivă masivă care cuprindea și actele familiilor stinse. Din fericire în acest inventar s-au păstrat

multe documente obținute de banul de Severin, Francisc Haraszti (1479–1491), care ne-au ajutat la reconstituirea importantului domeniu pe care și l-a constituit în perioada cuprinsă între ultimele trei decenii ale secolului al XV-lea și începutul secolului următor³. Alături de diplomele sale întâlnim și unele dintre actele obținute de tatăl său, Ladislau Magnus de Gutor, în timpul regilor Sigismund de Luxemburg (1387–1437) și Vladislav I (1440–1444)⁴. Acest fapt sugerează că, într-adevăr, documentele familiei Haraszti au intrat în posesia nobililor Forgács după stingerea ultimului moștenitor al banului de Severin. Nu știm în ce context s-a produs acest lucru, mai ales că, după decesul lui Gabriel de Lévai-Haraszti în anul 1542, atât regele Ferdinand (1525–1564), cât și regina Izabela (1541–1559) au considerat că moșiile familiei au revenit în patrimoniul coroanei⁵. Din acest motiv nobilii Forgács au început, din anul 1551, seria proceselor pentru dobândirea numeroaselor posesiuni ale familiei Haraszti⁶. Însă nu Gabriel Lévai fusese ultimul moștenitor al familiei, ci un al doilea Francisc Haraszti, condamnat de regina Izabela

* Muzeul Național al Banatului, str. Martin Luther, nr. 4, e-mail: iusztin.z@gmail.com.

¹ László Bártfai Szabó, *A Hunt-Paznan nemzetségbeli Forgách család története*, Esztergom (1910), 23–47, 855–858; János Karácsony, *A magyar nemzetségek a XIV. század közepéig*, Budapest (1900), 635, 657; Pál Engel, *Középkori Magyar Genealógia*, Budapest (1998), s.v. Hontpázmány nem 6. Forgács-ág.

² Bártfai Szabó, *A Hunt-Paznan nemzetségbeli*, 295–296.

³ Zoltan Iusztin, “In the Corvin’s Service. Francis of Haraszth, Banus Zewreniensis (I),” *Politics and Society in the Central and South-Eastern Europe (13th–16th centuries)*, Z. Iusztin (ed.), 1(2019), 111–157.

⁴ Anexe nr. I–V.

⁵ Bártfai Szabó, *A Hunt-Paznan nemzetségbeli*, 295.

⁶ Ibidem.

pentru falsificare monetară în anul 1548, și Francisc Csorba de Korsa, decedat fără moștenitori pe linie masculină⁷. Împreună cei doi deținuseră domeniile fostului ban din comitatele Arad, Timiș și Severin (districtul Sebeș)⁸. Cert este că în a doua jumătate a secolului al XVI-lea, documentele se aflau în proprietatea nobililor Forgács. Mai mult aceștia erau tutorii copiilor minori ai lui Ana Haraszti și Francisc Ladányi⁹. Soarta acestora rămâne necunoscută, însă documentele familiei Forgács au fost păstrate multă vreme în cetatea Gimes (Hrad Gymeš, Slovacia). Mărturii din anul 1639 atestă că arhiva fusese mutată în cetatea Galgóc (Hlohovec, Slovacia). Aici are loc, cinci ani mai târziu, o primă inventariere a lor, în care se consemnează că erau păstrate în 6 lăzi și 12 genți¹⁰. Ulterior o parte a arhivei a fost mutată la Gács (Halič, Slovacia), noua proprietate a familiei Forgács¹¹.

Evenimentele complicate de la începutul secolului al XVIII-lea și refugierea lui Simon Forgács în Polonia au condus la ipoteza că arhiva ar fi urmat destinul proprietarului său, fiind luată din Ungaria. Din păcate scrierile lui Kálmán Thaly nu pot fi credibile, datorită multiplelor sale falsuri și mistificări¹².

Mai credibilă este ipoteza potrivit căreia la diviziunea dintre familiile descendente, care a avut loc în anul 1753, unul dintre moștenitori, Sigismund Forgács a dus documentele la Szécsény. În acest loc a fost reinventariată arhiva, șapte ani mai târziu, documentele fiind organizate după moșii. Itinerariul său ar fi continuat apoi la castelul de la Hertnek (Hertnik, Slovacia) și Alsó Kemence (Nižná Kamenica, Slovacia)¹³, însă nu se consemnează dacă întreaga arhivă sau doar părți ale sale.

Potrivit altor mărturii, de la Szécsény arhiva a ajuns direct la Alsó Kemence și Ósvacsákány (Čakanovce, Slovacia), unde ar fi fost aduse și documente dintr-o altă arhivă, aflată la Fáy (Ungaria)¹⁴. Începând cu anul 1880 arhiva familiei a fost transferată treptat Muzeului Național al Ungariei. Din consemnările celui care s-a ocu-

pat cu depozitarea arhivei, Béla Majlát, aflăm că numărul documentelor emise până la începutul secolului al XVIII-lea se apropiau de 5000, fiind contabilizate astfel: 63 emise în secolul al XIII-lea, 275 – în secolul al XIV-lea, 816 – în secolul al XV-lea, respectiv 188 – în secolul al XVI-lea, până în anul 1526¹⁵.

Lajos Szádeczky, cel care, puțin mai târziu, a văzut arhiva la Kemence, consemnează că aceasta cuprindea diplome din secolele XIII–XVI. Potrivit însemnărilor sale, în palatul de la Kemence arhiva era păstrată în patru lăzi și o geantă¹⁶. Mărturiile unui alt martor și, în același timp, monograf al familiei, atestă că numărul documentelor aflate în fondul Forgács, ajunse la Muzeul Național, ar fi 25000 bucăți¹⁷.

Aceste mărturii disparate nu ne oferă o imagine foarte clară a situației și a întregului volum al arhivei. Desigur este cunoscut faptul că procesul de predare a documentelor s-a încheiat abia în anul 1934, așa cum constatăm și din relatările celor implicați în această acțiune¹⁸.

Totuși o informație interesantă este oferită de Majlát care menționează că, în pachetul notat cu V, la numărul 462, se găseau documentele privitoare la numeroase familii, printre care și Levai, Gutori sau Haraszti¹⁹. Acest fapt sugerează că documentele banului de Severin, Francisc Haraszti au fost transferate muzeului în primele transporturi. De asemenea aceeași mărturie oferă un indiciu despre vechea organizarea a arhivei, probabil cea inițiată în a doua parte a secolului al XVIII-lea.

Odată ajunsă la muzeu arhiva Forgács a fost reorganizată la cumpăna secolelor XIX–XX și împărțită în trei mari secțiuni: P 287, 288 și 289²⁰. Documentele emise anterior bătăliei de la Mohács au fost numerotate în secțiunea Q 75–77²¹. Distinct de acestea, în *Fascicolul L 1564–1766, nr. 1–44* se află documentele care privesc posesiunile din Ardeal și cele care atestă înrudirea lui Ioan Forgács cu membrii familiilor Haraszti și Levai²².

În sfârșit, după a doua conflagrație mondială arhiva Forgács, cuprinzând o mare parte a documentelor familiei Haraszti a ajuns în proprietatea

⁷ Károly Rác, *A Zarándi egyházmegye története*, Arad (1880), 114–116, d. 3.

⁸ Ibidem.

⁹ Bártfai Szabó, *A Hunt-Paznan nemzetségbeli*, 295.

¹⁰ Ibidem, 656–657.

¹¹ Ibidem.

¹² Kálmán Thaly, *Jávorka Ádám ezredes s a gr. Forgács és Rákóczi levéltár*, Századok, XXIII(1888), nr. 4–7, 294–319.

¹³ Bártfai Szabó, *A Hunt-Paznan nemzetségbeli*, 657–659.

¹⁴ Béla Majlát, *A gróf Forgács család oklevéltára*, Magyar Könyvszemle, 5(1880), nr. 5–6, 368–369; Lajos Szádeczky, *Jelentés a gróf Forgács család levéltáráról (Alsó Kemenczén és Csákányban)*, Századok, XXI(1887), nr. 6, 568–569.

¹⁵ Majlát, *A gróf Forgács*, 368–369; Szádeczky, *Jelentés a gróf Forgács*, 569.

¹⁶ Szádeczky, *Jelentés a gróf Forgács*, 560–565.

¹⁷ Bártfai Szabó, *A Hunt-Paznan nemzetségbeli*, 657–659.

¹⁸ Gáborné Pap, Lajosné Pataky, *A Forgács családi levéltár*, Levéltári Leltárak, 69(1977), 5.

¹⁹ Majlát, *A gróf Forgács*, 368–369; Szádeczky, *Jelentés a gróf Forgács*, 570.

²⁰ Pap, Pataky, *A Forgács család*, 6.

²¹ Ibidem, 7.

²² Ibidem, 13.

Arhivelor Naționale. Această instituție păstrează un inventar general mai accesibil, în care multe dintre actele familiei Haraszi sunt înregistrate la numerele DL. 59.000 – 60.000²³. Fondul central este denumit *Diplomatikai Levéltár* (Diplomatarium), secția Arhive Familiale (secția P), unde se găsește un dosar al familiei Forgács (Q 75), care cuprinde 2300 documente²⁴.

Alte documente ale familiei Haraszi s-au păstrat aleatoriu, în arhivele altor familii sau instituții²⁵. Publicarea lor este necesară în vederea reconstituirii activității fostului ban de Severin și a dimensiunii patrimoniului său imobiliar. Totodată istoria acestei familii nobiliare ar oferi aspecte interesante despre societate și relațiile interumane din regatul Ungariei la cumpăna secolelor XV–XVI.

²³ Anexe d. II, III, V, VI, VII, VIII, IX, X; Iusztin, “*In the Corvin’s Service*”, 144–155, d. I–VIII; Idem, *În serviciul Corvinilor: Francisc de Harazth, banus Zewreniensis. Cursus Honorum (II)*, în *Banatica*, 30(2020), nr. II, 129, d. II.

²⁴ MNL OL, *Diplomatikai Levéltár* (Q szekció), *Családi Levéltárak* (P szekció), Forgács család (Q 75).

²⁵ Anexe nr. IV, XI.

Anexe

I

1437, iulie 29, Buda
Transumpt în doc. Nr. II.

Capitulul din Bratislava dă de știre că, la porunca comitelui curiei, Ștefan Batory l-a instalat pe Ladislau de Taplanszentmiklos în stăpânirea moșiei Nagy Gutor.

Serenissimo principi domino Sigismundo, Dei gratia, Romanorum imperatoris semper augusto ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc regis, domino ipsorum naturali, capitulum ecclesie Psoniensis orationes in domino devotas perpetua cum fidelitate. Vestra noverit serenitas, quod cum nos honore quo decuit receptis literis viri magnifici comitis Stheophani de Bathor, iudicis curie vestre adiudicatoriis modum et formam sue iudicarie commissionis in se denotantes pro parte Ladislai Magni de Taplanzenthmyklos emanatis nobisque amicabilem loquentis et directas, iuxta earundem continentiam unacum Mathius de Sarosfalva inter alios vestros homines literis in eisdem conscriptos specificato per ipsumque comitem Sthephanum ad infrascriptam possessionariam stationem faciendam specialiter deputato, nostrum hominem honorabilem presbiterum dominum Iohannem de Buda in dicta ecclesia nostra requianum, nostro pro testimonio transmissemus fidedignum, tandem iidem ad nos ex inde reversi nobis uniformiter retulerunt, quod ipsi die dominica proxima post festum beate Margarethe virginis novissime preteritum, ad faciem possessionis Naggutor vocate vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo, eandem cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet idem homo vester presente dicto nostro testimonio iuxta ipsius comitis Sthephanum iudicariam commissionem antedictam, prefato Ladislao Magno de dicta Taplanzenthmyklos et eius heredibus universis iure sibi attinenti statuissent et commisissent perpetuo possidendam, contradictione Sthephanum et Simonis de Kysgutor et aliorum quorumlibet non obstantem.

Datum sedecimo die termini prenotati videlicet stationis premissae, anno domini millesimo quadringentesimo trecesimo septimo.

II

1437, decembrie 4, Buda
MNL OL, DL. 59218, original, pecete atârnată (dublat în DL 2386).

Ștefan Batory, comitelui curiei dă sentința în pricina dintre Ladislau de Taplanszentmiklos și nobilii Iacob de Bechhaza, Nicolae și Simon de Kysguthor, privind stăpânirea moșiei Nagy Gutor, probând actele acestora.

Nos, comes Sthephanus de Bathor, iudex curie serenissimi et magnifici principis domini Sigismundi, Dei gratia Romanorum imperatoris semper augusti ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croathie etc regis, memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod cum ob contradictoriam inhibitionem stationis possessionis Naggutor vocate in comitatu Psoniensi existentis, Ladislau Magnus de Taplanzenthmyklos legitime evocatoris modum observando, Iacobum de Bechhaza, Nicolaum et Simonem de Kysguthor, contra se ad certum terminum regiam in presentiam in causam attraxisent, ipsaque causa ab ipso certo termino seriebus literarum magnifici comitis Mathius de Paloch pridem similiter iudicis curie regie prorogatoria ventillaris, ad octavas festi beati Iacobi apostoli, in anno domini millesimo quadringentesimo trecesimo quarto preteritas prorogative devenisset. Tandem ipsis octavis instantibus, Georgius Literatus pro annotato Ladislao Magno cum procuratoriis literis capituli ecclesie lauriensis, in eiusdem comitis Mathius veniendo presentiam rationi premissae contradictoris inhibitionis assignati postulasset, per Iacobum, Nicolaum et Simonem prenotatos coram ipso, quo audito Thomas filius Iacobi de Ilka pro Sthephano filio dicti Iacobi de Bechhaza in quem presentis causa motivo prefato Iacobo patre suo, iuxta regni consuetudinem extitisset redacta ac Nicolao et Simone prenotatis, cum procuratoriis literis capituli ecclesie Psoniensis in eiusdem comitis Mathius exurgendo presentiam respondisset ex adverso, quod iidem Iacobus, Nicolaus et Simon ipse premissae possessionarie stationis ipsi Ladislao fiende pro eo fecissent prohibitionum prenotatam, quia dicta possessio Naggutor ipsis vigore instrumentali pertineret, que non ad tunc sed in termino ulteriori per ipsum comitem Mathius ipsis dando exhibere prompti essent et parati, pro eo hiis perceptis, idem comes Mathius iudicantes commisisset eomodo, ut annotati Sthephanus, Nicolaus et Simon dicta litalia eorum instrumenta si que in premissis

haberent confecta, in octavis festi beati Michaeli archangeli tunc venturis exhibere tenerentur coram ipso, quibus visis iudicium et iustitiam facere valeret inter partes in premissis dictante iuris equitate. Aquibusquidem octavis interim prelibato comite Mathius per regiam clementiam in honorem palatinatus sublimato et dicto honore iudicatus curie regie nobis dato premissa instrumentalis exhibitio partes inter prenotatas seriebus literarum nostrarum prorogationalium diversi mode ventillantes evocatione etiam et proclamatorie ex inde subsequitis, medioque tempore, prelibato Nicolao ab hac luce decederent et dicta causa in Sthephanum filium eiusdem condescenderent, nobis etiam, annotatum Sthephanum filium Iacobi causa de eadem rationabilibus ex causis ex mittentibus inter annotatum Ladislaum Magnum ac prelibatos Simonem et Sthephanum filium Nicolai simulcum duabus partibus iudiciorum novem marcarum duplatis cum duplo duplato ac similiter duabus partibus iudicii trium marcarum similiter duplatis cum duplo duplato nobis et tertia parte eorundem filiorum duplata cum duplo parti adverse. Item alterius iudicii trium marcarum duplatis nobis et tertia parte eiusdem sine duplo parti adverse persolvendo ad octavas festi beati Georgii martiris proxime preteritas prorogative devenisset. Tandem ipsis octavis instantibus Georgius Literatus de Zeredahel pro annotato Ladislao Magno de Taplamzenthmyklos cum procuratoriis literis palatinalibus in nostram veniendo presentiam, volens prescriptam possessionem Naggutor vocatam, eidem Ladislao Magno vigore regie donationis titulo de iure pertinere debere declarare quasdam literas dicti domini nostri imperatoris et regis donationales Piscane, partium Italie, in festo beati Michaelis archangeli in anno domini millesimo quadringentesimo trecesimo tertio, regnorum suorum anno Hungarie et cetera quadragesimo septimo, Romanorum vigesimo quarto, Bohemie quatuordecimo, imperii vero primo, patenter confectas nobis demonstrat edocentes, quod prefatus dominus noster imperator et rex attentis et consideratis multimodis fidelitatibus et fidelium servitorum gratiatis meritis, virtuosis gestis et sinceris complacentiis preacti Ladislai Magni, filii condam Andree de Taplanzenthmyklos, vicemagistri agazonum suorum quibus idem in nonnullis suis et regni sui factis, agendis et negotiis necnon exercitualibus expeditionibus sicuti prospectis sic et adversis literis in eisdem seriose specificatis, cum omni sinceritatis zelo ac sumpme fidelitatis constantia fidelique et alacri voluntate ac sollicitudine indefensa pro sui et sacri sui diadematis

reverentie et honoris augmento maiestati sue laudabiliter studuisset complacere, quando possessionem suam regalem Naggutor, vocatam in comitatu Psoniensi existentem simulcum universis suis pertinentiis ac utilitatibus ac quarumlibet utilitatum et pertinentiarum eiusdem cunctis integritatibus ad eandem rite et legitime ac ab antiquo spectantibus et pertinere debeantibus sub suis veris metis et antiquis, animo deliberato et ex certa sue maiestatis scientia, prelibato Ladislao Magno suisque heredibus et posteritatibus universis de manibus suis regiis dedisset, donasset et contulisset, iure perpetuo et irrevocabiliter posidendum, tenendum et habendum, salvis iuribus alienis sub conditione literis in eisdem declarata. Quibus exhibitis prefatus procurator, dicti Ladislai, prescripta literalia instrumenta per annotatos Nicolaum et Simonem de Kysgutor exhibere assumpta, per eosdem Simonem et Sthephanum filium eidem Nicolai exhibere postularat coram nobis, quo audito Emericus filius Georgii de Marchelhaza pro prelibatis Sthephano filio Nicolai et Simone de Kysgutor cum procuratoriis literis dicti capituli ecclesie Psoniensis in eandem nostram exurgens presentiam pro premissis per eosdem Nicolaum et Simonem exhibere assumptis literalibus instrumentis, quasdam quatuor literas, tres prospecti capituli Psoniensis, duas privilegiales et tertiam patentem, quartam vero comitis Pauli olim similiter iudicis curie regie clausam nostro iudiciario examini provocarat. In quarum prima scilicet ipsius capituli Psoniensis, in festo beati Thome apostoli anno domini millesimo trecentesimo vigesimo sexto privilegialiter emanata habetur fuerat, quod Iacobus filius Iohannis dicti Kofas de Chykyzthw pro se et pro Iohanne filio suo ab una parte, Nicolaus et Thomas filii Iacobi de Gutorzegg ab alia coram dicto capitulo Psoniensi personaliter constituti fuissent confessi oraculo vive vocis, quod licet mota fuisset materia questionis inter ipsos super dote et dotaliciis ac rebus per auferenaliibus domine Kauua, sororis Iacobi et Iohannis memoratorum, condam consortis Nicolai, diutiusque inter eos ordine iudiciario fuisset ventillata, ad ultimum tamen mediatis et componentibus probis viris incalem devenissent compositionis unionem, quod idem Iacobo et Iohannes octasione dicte dotis et dotalitiorum ac rerum per auferenaliibus sororis eorum memorate, minus duabus marcis, triginta marcas denariorum Vienensis, quamlibet marcam cum singulis decem pensis computando plene recepissent et integre. Et sic easdem Nicolaum et Thomam ratione dicte dotis et dotalitiorum ac rerum per auferenaliibus reddidissent expeditos sub

obligamine literis in eisdem expressata. Altera vero similiter dicti capituli Posoniensis die et anno in prescriptis patenter emanata declararat, quod constituti coram eodem capitulo personaliter Nicolaus et Thomas filii Iacobi de Gutorzygh fuissent confessi, quod ipsi necessitate coacti quandam possessionem seu terram ipsorum circa villam Zemeth existentem, cum quadam insula Benyugh dicta et alia silva inferiori ac cum fenetis, aquis seu aliis utilitatibus et pertinentiis, comiti Petro de Gutor et Iohanni filio eiusdem pro viginti duabus marcis denariorum Viennensis plene ab eisdem habitis et receptis pignori obligassent sub expeditoria cautione obligamineque literis in eisdem specificatis. Tertia vero memoratis comitis Pauli, iudicis curie regie, in Vysegrad, in vigilia ascensionis Domini, anno eiusdem millesimo trecentesimo quadagesimo, clause exorta explicarat, quod cum Ladislaus filius Petri de Gutor, Thomam filium Iacobi similiter de Gutor ratione cuiusdam terre Gutorfelde vocate, per ipsum Thomam populis seu hospitibus de Zenthmaria alienate, referens eandem terram, ex eo que idem Thomas cum ipso de una generatione esset et in una possessionaria divisione ac possessiones eorum invitem adiacerent, magis sibi, quorum dictis populis ad recipiendo competere in presentia dicti comitis Pauli in causam convenissent. Tandem facto in premissis partes inter prenotatas plurimus compositionibus sub obligaminibus et conditionibus in eisdem literis declaratis, item idem Ladislaus filius Petri coram prefato comite Paulo prefatum Thomam filium Iacobi de parva Gutor, contra ipsum in suo obligamine in eisdem literis expressato convictum fuisse, exhibitionibus quarumdem tertium literarum inquisitionalium comprobasset unde idem comes Paulus petente prefato Ladislao, annotatum Thomam filium Iacobi ad prescriptum suum obligaminum per regium et dicti capituli Posoniensis homines ad terminum similiter in eisdem literis specificatum regiam in presentiam evocatore commisisset. Quartaque et ultima iterum dicti capituli Posoniensis privilegialis, feria secunda proxima post festum ascensionis Domini, anno eiusdem millesimo trecentesimo sexagesimo secundo edita, habentes in se verbotenus tenore quarundam aliarum literarum eiusdem capituli patentium, feria quarta proxima ante festum beati Bartholomei apostoli, anno domini millesimo trecentesimo quadagesimo nono confectarum expresserat, quod prefatus Ladislaus filius Petri de Gutor ab una ac Georgius, Paulus et Nicolaus filii Iohannis parte ab altera, personaliter in presentiam dicti capituli accedendo, iuxta compositionem et

ordinationem plurimorum proborum et nobilium virorum possessiones eorum et portiones possessionarias et signanter prefatam possessionem Gutor inter ipsos modo et ordine literis in eisdem specificato in duas rectas partes divisisse fuissent confessi. Quarum quidem literarum per predictos procuratores dictarum presentium modoquo supra coram nobis productarum exhibitionibus factis, eisdemque procuratores partes prenotatas facto in premissis nulla plura literalia instrumenta preter exhibita habere et eadem nec ad tunc neque ad futurum exhibere posse, pretacto etiam procurator annotatorum Sthephanum et Simonis, eundem Stephanum, filium dicti Nicolai, filii Georgii, filii Nicolai, filii Iacobi pretactum vero Simonem, filium prefati Andree, filii prelibati Georgii, quandam autem Ladislaum de Naggutor per cuius seminis utrasque sexus defectum, prefata possessio Naggutor manibus regis fuisset occupata filium Michaeli filii Iacobi filii Michaeli filii dicti Ladislai filii Petri fratris generationalis progenitorum eorum esse et existere, referentibus iidem procuratores partium prescriptarum eisdem per nos in premissis discussionem et deliberationem iustitieque complementum postularant elargiri. Verum licet prefatus Ladislaus filius Petri de Gutor predecessor pretacti Ladislai filii Michaeli sine prolibus defuncti, iamfatum Thomam filium Iacobi de Gutorzegli alio nomine Kysgutor fratrem pretacti Nicolai progenitorum dictorum Sthephani et Simonis de eadem Kysgutor, coram prefato comite Paulo, fratrem suum generationalem et condivisionalem exitisse retulerit, per hoc que iidem Stephanus et Simon antedictam possessionem Naggutor in ipsos de iure devolutam fuisse declarare pretenderint, tamen quia prefati iidem Nicolaus progenitor prefatarum Sthephani et Simonis et Thomas filii Iacobi de Gutorzegli in prescripto anno millesimo trecentesimo vigesimo sexto prescriptam possessionem seu terram ipsorum circa dictam villam Zemeth existentem, prenotato comiti Petro de Gutor, antecessori iamfati Ladislai filii Michaeli et Iohanni, filio eiusdem ultenti hominibus alterius generationis pignori obligasse iidem Nicolaus et Thomas filii Iacobi de dote et rebus per auferentalibus antedictae domine Kauua nomiate solum de dicta possessione Gutorzeg solvisse, in seriebusque prefatarum annotati comitis Pauli, prenominatus Thomas filius Iacobi de parva Gutor nominatus exitisse in prescripta etiam possessionariam divisione in facto dicte possessionis Naggutor serie prefatarum literarum antelati capituli patentes celebrata, nemo ex progenitoribus antedictorum Stephanum et Simonis de Kysgutor interfuisse, sed

eadem possessio Naggtor solum inter prelibatos Ladislaum, filium Petri de Gutor predecessores puta pretitulati Ladislai, filii Michaeli, sine proli- bus decessi ac Georgium, Paulum et Nicolaum, filios prefati Iohannis, filii prenotati Petri, in duas rectas partes divisa extitisse, sicque prelibati proge- nitores pretaxatorum Sthephanum et Simonis in dominiio eiusdem possessionis Naggturo ullo unquam temporem extitisse, sed eandem ab anti- quo prenominati predecessores memorati Ladislai filii Michaeli sine heredibus decessi, sequenterque idem Ladislaus usque tempus dicti sui decessus possedis- se ex premissarum literarum continentiis manifes- te repertum fuerat, ad tunc etiam antedictus procurator pretaxatorum Stephanum et Simonis per nos legitime requisitus dominium iamdicte possessionis Naggtor per eosdem Sthephanum et Simonem ac eorundem pretactos progenitores quamque temporis in curriculo pos- sedisse ullo literali vel alio evidenti documento potere at comprobare, ob hoc iidem Sthephanus et Simon de Kysgtor ad prefatam possessionem Naggtor vocatam nullum ius nullamve iuris pro- prietatem habere seu eandem ratione previa quo- modo ipsis apropiare posse, sed eandem pos- sessionem Naggtor pretitulatus dominus noster imperator et rex tandemque ad suam maiestatem de iure devolutam, iamfato Ladislao Magno de Taplanzenthmyklos de iure dare et conferre valu- isse. Sicque eadem vigore huiusmodi regie dona- tionis dicto Ladislao de iure pertinere eidemque in perpetuum adiudicari et statui debere nobis et regni nobilibus nobiscum in iudicio existentibus perspicere agnitum fuerat, pro eo nos unacum eisdem regni nobilibus prefatam possessionem Naggtor vocatam rationibus ex premissis preli- bato Ladislao Magno in perpetuum adiudicantes et modo subscripto statuere committentes, amici- tiam prefati capituli Psoniensis literatorie petiera- mus diligenter, quatenus ipsorum mitterent homi- nem pro testimonio fidedignum quo presente homo regius infra declarandus de curia regia ad id specialiter transmissus, ad faciem dicte possessionis Naggtor vocate, vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo, eandem cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet statuissent prefato Ladislao Magno de Taplanzenthmyklos et eius heredibus universis iure sibi ex premissis attinenti perpetuo possidendam, contradictione prefatorum Stephanum et Simonis de Kysgtor et aliorum quorumlibet non obstante. Et post hec ipsius pos- sessionarie statutionis seriem, ut fieret expediens, ad octavas festi beati Michaelis archangeli tunc

venturis, dicto domino nostro regi fideliter rescri- beret capitulum Psoniensis prenotatum. Tandem ipsis octavis festi beati Michaelis archangeli instan- tibus prefatus Ladislaus Magnus de Taplanzenthmyklos personaliter in nostram veniendo presentiam literas memorati capituli Psoniensis super premissa possessionaria statu- tione dicto domino nostro regi rescriptionales clause emanatas nobis presentavit habentes hunc tenorem (urmează actului capitlului din Bratislava emis la 29 iulie 1437, Anexa I)

Quibus presentatis quia ex serie earundem pre- scripti regius et annotati capituli Psoniensis homi- nes termino in prefixo, ad faciem dicte possessionis Naggtor vocate vicinis et commitaneis eiusdem universis in ibi legitime convocatis et presentibus accedendo, eandem cum cunctis eiusdem utilita- tibus et pertinentiis quibuslibet prefato Ladislao Magno et eius heredibus contradictione iamfatorum Sthephanum et Simonis de Kysgtor et aliorum quorumlibet non obstante, iuxta premis- sam nostram iudiciariam commissionem rite et legitime statuuisse reperiebatur pro eo nos dictam statutionem eidem Ladislao factam roborantes et ratificantes eandem possessionem Naggtor cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis quibusli- bet iamfato Ladislao et eius heredibus ac posterita- tibus quibuslibet relinquimus et committimus in sempiternum possidere tenere pariter et habere auctoritate nostra iudiciaria mediante. Salvo iure alieno, in cuius rei memoriam firmitatemque per- petuam presentes eidem Ladislao Magno conces- simus literas nostras privilegiales, pendentis sigilli nostri autentici munimine roboratas.

Datum Bude sexagesimo die octavarum festi beati Michaelis archangeli predictarum, anno domini millesimo quadringentesimo trecesimo septimo supradicto.

Pe verso: Nagh Guthor in Psoniensis. Adiudicata Sthephani de Bathor unacum restatu- tione capituli Psoniensis pro Ladislao Magno de Thaplanzenthmyklos.

III

1440, august 2, Buda
MNL OL, DL 59265, original, pecete aplicată sub text

Vladislav, regele Ungariei, oferă vicepalatinului Ladislau Magnus de Gutor, în schimbul fidelității și a serviciilor aduse coranei, posesiunile Almas și Fyzyghthem, situate în comitatul Comarom.

Commisia propria domini regis

Nos, Wladislaus, Dei gratia Hungarie, Polonie, Dalmatie, Croatie etc. rex, Litwanieque princeps, supremus et heres Russcie, memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nos qui ex suscepto dignitatis officio, fidelium nostrorum actus virtuosos et merita, prout regalem decet excellentiam equo librantes (...) ²⁶ et unicuique iuxta meritorum qualitatem, regio favore occurrere debemus, consideratis et in memoriam nostre celsitudinis revocatis multimodis fidelitatis et fideliam servitiorum predictorum meritis quibus fidelis nostris egregius Ladislaus Magnus, filius Andree de Naghgwtor, huius regni nostri Hungarie vicepalatinus, primum sacre dicti regni Hungarie corone, consequenterque nostre (...) ²⁷ principio electionis et demum felicitis coronationis nostrarum in regem prefati regni Hungarie altissimo fervente cum ingenti solita solempnitate feliciter factorum et ex post usque in presenti(arum) cum omni sinceritatis zelo, fidelitatis fervore devotionis constantia et solitudine indefessa labores in persona subiens et expusas, cum adiectione fidelium operum, lateri nostro iugiter (...) ²⁸ oculis nostre maiestatis gratum reddere studiit utique et acceptum id itaque dignum fore estimatis ut ubi multimodo processit servitiorum merces se qui debeat copiosa premiorum, quitus ipse Ladislaus labores preteritos pro nostra maiestate se subisse gaudeat et ad prestanda maioris fidelitatis oper(...) ²⁹ decoratos honore, magis decetores animetur, quasdam possessiones nostras Almas et Fyzyghthem nuncupatas in comitatu Komaroniensi situatas ad castrumque nostrum Komaron appellatum, huiusque spectantes et pertinentes ab eodem castro nostro separantes et sequestrantes, simulcum omnibus ipsarum utilitatibus et pertinentiis ut puta terris arabilibus, cultis et incultis, agris, pratis, fenetis, pascuis, silvis, nemoribus, virgultis, iubetis, aquis, fluviis, vadis, piscinis, piscaturis, insulis Danubialibus ac aquarum decursibus, molendinis et molendinorum locis, montibus, vallibus, vineis vinearumque promontoriis necnon iuribus iurisdictionibus et generaliter quarumlibet utilitatum eorundem integritatibus quovis nominis vocabulo appellatis, ad easdem possessiones de iure spectantibus et pertinere debentibus sub earum veris metis et antiquis limitibus, quibus eedem hactenus tente fuerunt et possesse ex certa nostra scientia et animo

²⁶ Ilizibil.

²⁷ Ilizibil.

²⁸ Ilizibil.

²⁹ Ilizibil.

deliberato, memorato Ladislao Magno, eiusque heredibus et posteritatibus universis, de manibus nostris regis noveque nostre donationis titulo et omni eo iure quo eedem possessiones nostre rite incumbunt collationi dedimus, donavimus et contulimus, iimo damus, donamus et conferimus, iure perpetuo et irrevocabiliter posidendum, tenendum, pariter et habendum, salvo iure alieno, tali conditione ut dum nos aut successores nostri ut puta reges (Hungarie) ³⁰ prefatos possessiones nostras ipsi Ladislao Magno nunc per nos in perpetuum ut mittere collatas, ab ipso vel ab eius succe(ssoribus) ³¹ (...)nibus ³² premissis equivalentibus rehabere (voluerimus) ³³ seu voluerint tunc ipse prefatus Ladislaus aut sui successores (...) ³⁴ a nobis seu a predictis successoribus nostris regalibus profertur Hungarie, easdem possessiones eis per nos modo premissis donatas, nobis aut ipsis nostris successoribus remittere et effectualiter resignare debebunt et tenebuntur haberent nostrarum vigore et testimonio literarum mediante, quas dum nobis in specie reportate fuerint in formam nostri privilegii redigi faciemus.

Datum Bude secundo die festi ad vincula beati Petri apostoli, anno domini millesimo quadringentesimo quadagesimo.

Pe verso: Almas et Fyzyghthem in Comaromiensi.

IV

1452, septembrie 6, Buda

MNL OL, DL 14572, original, pecete aplicată
Rezumat: László Bártfai Szabó, *Peste megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig*, Budapest, 1938, 200, doc. 773.

Ioan de Hunedoara, guvernatorul Ungariei, îi oferă nobilului Ladislau Magnus de Gutor, în schimbul fidelității și a serviciilor aduse coranei, moșia Harazth din comitatul Pesta, cu titlul de nouă donație.

Nos, Iohannes de Hwnyad, regni Hungarie gubernator etc. memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nos ad grata fidelium servitiorum merita egregii Ladislai Magni de Gwthor, per ipsum sacre regni Hungarie corone et ex post nobis in nonnullorum exercituum et aliorum huius regni

³⁰ Întregire după text.

³¹ Ilizibil.

³² Document deteriorat.

³³ Întregire după context.

³⁴ Document deteriorat.

arduorum negotiorum expeditionibus, cum omni fidelitatis constantia exhibitis et impensis licet a nobis maiora ipse pro premissis mereretur, tamen ad prius volentes ipsi nostram exhibere benivolentiam favorosam medietatem possessionis Harazth vocate in comitatu Pestiensi habitam in cuius pacifico dominio a dudum se prestitisse persistereque asserit de presenti item totum et omne ius regium si quod regia maiestas in eadem haberet ac sacram eius ex quibusvis modis causis et rationibus concerneret coronam predictam simulcum cunctis eiusdem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet terris videlicet arabilibus, cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, silvis, nemoribus, montibus, vallibus, vineis, vinearum promontoriis, aquis, fluviis, piscinis, piscaturis aquarumque decursibus necnon molendinis et molendinorum locis et generaliter quarumlibet utilitatum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis sub suis veris metis et antiquis limitibus ad eandem de iure spectantibus auctoritate nostre gubernationis et in persona regie maiestatis inquietum ad id de iure et regni consuetudine admittimus premissis sic stantibus et se habentibus, prefato Ladislao Magno de Gwthor ipsiusque heredibus et posteritatibus universis nove nostre donationis titulo dedimus donavimus et contulimus, immo damus, donamus et conferimus iure perpetuo et irrevocabiliter tenendum, possidendum pariter et habendum salvo iure alieno harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante.

Datum Bude feria quarta proxima ante festum nativitatis beate Marie Virginis, anno domini millesimo quadringentesimo quingentesimo secundo.

Pe verso: a medietatis nova donatio possessionis Harazth. Ladislao Magno.

De altă mână: Nova donatio Iohannis Hunyadi gubernatoris omissa clausula utrisque textus pro Ladislao Magno de Gwthor, super possessionis Harazth in comitatu Pesthensi existentis.

V

1464, mai 3, Buda
MNL OL, DL 59510, original, pecete aplicată
Rezumat: Bártfai Szabó, *Peste megye történetének*, 233–234, doc. 888.

Matia, regele Ungariei solicită juzilor nobililor din comitatul Pesta să investigheze plângerea nobilului Ladislau Magnus de Gwthor, a fiilor și asociaților săi, potrivit căreia numiții iobagi ai surorilor de pe Insula Iepurilor au ocupat și folosit pădurea lor de pe moșia Harazth, păgubindu-i cu 2000 florini aur.

Matias, Dei gratia, rex Hungarie, Dalmatie, Croatie etc. fidelibus nostris iudicibus nobilium comitatus Pestiensis salutem et gratiam. Dicitur nobis in personis Ladislai Magni de Gwtor ac Emerici, Andree, Francisci et Iohannis, filiorum eiusdem, necnon Georgii filii Sebastiani de Geche ac Clementis, filii Stephani de eadem et Ladislai de Zenthmihal, que cum circa festum beati Michaelis archangeli in anno domini millesimo quadringentesimo sexagesimo secundo transacti preteritum religiose domine sorores moniales de Insula Leporum per Emericum, presenti Symonem Demetri, Franciscum de Zalay, Gregorium Iacho, Iohannem Baranyay, Thomam Boch, Paulum per Ollo, Dyonisium Berchy, Stephanum de Zenthkyral, Petrum Balogh, Georgium Baranyay, Paulum Bechy, Gregorium Polgar, Gaspar de Tewiresy, Dyonisium Zalay, Mathiam de eadem, Martinum Olo in Varsan ac Dominicum Dyonisii, Klementem Thot, Iacobum Thakach, Georgium Fodor, Gregorium filium Fodor, Elyam Iohannis, Mathiam Nicolai, Iacobum filium Nicolai, Demetrium Byali, Stephanum filium Byali, Stephanum Augustini, Stephanum Polghar, Dominicum Biyay, Andream Was, Valentinum Harchyani, Stephanum Marchok, Benedictum Fekethew, Georgium Selvin, Sebastianum Wany, Emericum Stephanum filium Wany, Klementem Fekethew, Stephanum Gallum Weres, Oswaldum Blasy, Gregorium filium Blasy, Iacobum Lukachy, Petrum et Valentinum Blasy, Petrum Thamasy, Eleam Thamasy, Albertum parvum, Iohannem Merchwt, Iohannem Molnar, Blasium Thot, Barnabam Lewtres, Iohannem Wacy, Georgium Korlath et Martinum Morwch in Tapan possessionibus conmmorantibus, iobagiones ipsarum dominarum, quandam silvam ipsorum exponentium intra veras metas possessionis eorundem Harazthy vocate in dicto comitatu Pestiensi existentis adiacentis in maiori sui parte succidi et per hoc ipsam silvam de manibus ipsorum exponentium minusiuste et indebite occupari fecissent, occupatamque tenerent et conservarent, ac eadem idem iobagiones ipsarum uterentur etiam de predicti iugeribus ipsis exponentibus duorum milium florenorum auri dampna intulissent potentia mediante in preiudicium et dampnum dictorum exponentium valde magnum. Super quo fidelitati vestre firmiter precipientes mandamus, quatenus unum vel duos ex vobis ad premissa transmittatis qua ab omnibus quibus incumbit meram de premissis experiatur certitudinis veritatem, quam tandem eidem nostre personali presentie fideliter rescribatis.

Datum Bude in festo inventionis sancte crucis anno domini millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto.

Pe verso: Fidelibus nostris iudicibus nobilium comitatus Pestiensis, pro Ladislao Magno de Gwthur et aliis intrascriptis Inquisitoria.

De altă mână: Harazthi in Pestiensi

VI

1490, martie 19, Cenad
MNL OL, DL 59789, original, pecete aplicată pe verso.

Capitulul de Cenad adevărește că nobilul Nicolae Danch de Macedonia a împrumutat 100 florini aur de la banul de Severin, Francisc de Harazthi, obligându-se să-i restituie până la 29 septembrie. Dacă nu va restitui suma în condițiile date, va fi nevoit să-i acorde în zălog partea sa de moșie de la Sânpetru, din comitatul Cenad.

Nos, capitulum ecclesie Chanadiensis, memorie commendamus per presentes, quod egregius Nicolaus Danch de Macedonia nostram personaliter veniens in presentiam sponte confessus extitit in hunc modum, quod ipse quadam ardua necessitate compulsus ab egregio Francisco de Harazth, bano Zerewniensis, centum florenis auri titulo mutui recepisset, ut dixit, et habuisset pro redemptione suarum rerum erga manus alienorum habitatum sub hoc conditione et vinculo mediante, quod si ipse usque ad festum beati Michaelis archangeli proxime affuturum inclusive, dictos centum florenis auri eidem Francisco Harazthi integraliter persolvere et reddere non posset aut non curaret, extunc iidem Franciscus Harazthi solum vigore presentium literarum nostrarum mediante, portionem suam possessionariam in possessione Zenthpether vocata in comitatu Chanadiensi existentem habitam, simulcum cunctis utilitatibus et pertinentiis ad eandem spectantibus et pertinere ab antiquo de iure debentibus, titulo impignoratio pro se occupandi et tenendi habeat facultatem, tandiu donec et quousque de predictis centum florenis auri sibi satisfactum fuisset et persolutum, quibus tandem centum florenis auri relaxatis idem Franciscus Harazthi, dictam portionem possessionariam si eandem per eum occupari contingeret, cum universis suis utilitatibus prefato Nicolao Danch remittere teneatur, difficultate absque omni infra tempus vero huiusmodi redemptionis prenotatus Nicolaus Danch prelibatum Franciscum Harazthi tenebitur in pacifico dominio dicte

portionis possessionarias contra quoslibet impetitores, causidicos et actores protegere et conservare propriis suis laboribus et expensis, testimonio presentium mediante.

Datum feria sexta proxima ante festum beati Benedicti abbatis, anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo.

VII

1490, septembrie 10, Arad
MNL OL, DL 59794, original, pecete aplicată pe verso.

Capitulul din Arad adevărește că Sebastian Abramfy de Gerla i-a zălogit porțiunea sa de moșie de la Gerendas, din comitatul Bekes, banului de Severin, Francisc Harazthi contra sumei de 100 florini aur.

Nos, capitulum ecclesie Orodienensis, memorie commendamus, quod egregius Sebastianus Abramfy de Gerla coram nobis personaliter constitutus sponte confessus est in hunc modum, quod ipse necessitate compulsus, omnem et totalem portionem suam possessionariam in possessione Gerendaas (*sic*) in comitatu de Bekes existentem habitam, ipsum de iure concernentem simulcum cunctis eiusdem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus, cultis et incultis, pratis, fenetis, campis, pascuis, silvis, nemoribus, spinetis, aquis, fluviis, aquarumque decursibus et generaliter omnibus utilitatibus integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis ad eandem de iure spectantibus et pertinere debentibus egregio Francisco de Harazth, bano Zewreniensis, ac genose domine Sophie, consorti et puella Anne, filie, suis, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis pro centum florenis auri puri hungaricalibus veri et iusti ponderis ut dixit plene et effective iam persolutis et levatis, infra tempus redemptionis, pignori obligasset, immo impignoravit et obligavit nostro inconspectum talimodo, ut dum et quando temporum in eventu idem Sebastianus Abramfy aut sui heredes eandem portionem possessionariam redimere voluerint, ex tunc pretactus Franciscus de Harazth aut alii prescripti vel eorum heredes prius rehabitis huiusmodi centum florenis auri quantitatis salva rerum omni estimatione exclusa eandem portionem possessionariam remittere et resignare debeant et teneantur, difficultate absque omni assumentes nichilominus prelibatus Sebastianus Abramfy memoratos Franciscum de Harazth, dominas Sophiam et Annam, earumque heredes et posteritates universas in pacifico dominio pretacte portionis possessionarias contra

quoslibet legitime impetitores et causidicos actores protegere, tueri ac defensare, propriis suis laboribus, fatigiis et expensis, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante.

Datum feria sexta inter octavas nativitatis beate Marie virginis, anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo.

Pe verso: 1490 Gerendas in Bekes, Haraszty

VIII

1490, octombrie 9, Buda

MNL OL, DL 59796, original, pecete aplicată pe verso

Rezumat: Bártfai Szabó, *Peste megye történetének*, 299, doc. 1152.

Ștefan Batory judele curiei, voievod al Transilvaniei și comite al Secuilor atestă că episcopul de Agria, Urban de Naghlwche, împreună cu frații și nepoții săi zălogesc posesiunile Pothharazthya și Kerekeghhaz, precum și partea lor de moșie de la Dwnaharazthya, din comitatul Pesta, banului de Severin, Francisc Haraszty, contra sumei de 1000 florini de aur

Nos, comes Stephanus de Bathor, iudex curie serenissimi principis domini Ladislai, Dei gratia, regis Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatiae et cetera, ducisque Austrie, necnon wayvoda Transsilvanus et comes Sicularum, memorie commendamus, quod reverendissimus dominus Urbanus electus et confirmatus ecclesie Agriensis, Blasii de Naghlwche ac Ladislai filii eiusdem Blasii, idem Iohannes de eadem Naghlwche, Damiani, Clementis, Urbani et Thome, filiorum eiusdem Iohannis de dicta Naghlwche, aliorum etiam quorumlibet fratrum proximorumque et consanguineorum suorum cunctis oneribus in se assumptis, coram nobis personaliter constitutus est confessus sponte in hunc modum, quomodo ipse pro nonnullis suis necessitatibus ipsum ad presens summe urgentibus evitandis, totales possessiones suas Pothharazthya et Kerekeghhaz vocatas necnon portionem possessionariam totalem in possessionem Dwnaharazthya, omnino in comitatu Pesthensi existentes habitas, simulcum cunctis earundem possessionum et possessionariae portionis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris ut puta arabilibus, cultis et incultis, agris, pratis, silvis, nemoribus, aquis aquarumque, decursibus, generaliter vero quarumlibet utilitatum suarum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis, ad easdem possessiones ut portionem possessionariam detinere et

ab antiquo spectare et pertinere debentibus, egregio Francisco de Harazth, bano Zewreniensis, ac generose domine Sophie, consorti et puella Anne, filie eiusdem Francisci, pro mille florenis auri puri, ab eisdem ut dixit, plene iam levatis et receptis pignori obligasset, immo obligavit et impignoravit, coram nobis talimodo, quod dum et quandocumque prefatus dominus Urbanus aut fratres eiusdem supradicti prescriptas suas possessiones necnon portionem possessionariam ab eisdem Francisco de Harazth et domina Sophia, consorte ac puella Anna, filia eiusdem Francisci, ad se redimere voluerint, extunc iidem Franciscus de Harazth, domina consors et puella filia eiusdem, rehabitis prius prescriptis mille florenis auri, pecuniis scilicet ipsorum, easdem possessiones, necnon portionem possessionariam annotato domino Urbano aut fratribus suis antedictis remittere et resignare darent et teneantur, assumptis nichilominus, idem dominus Urbanus annotatos Franciscum de Harazth ac dominam Sophiam, consortem et puellam Annam filiam eiusdem Francisci in pacifico dominio dictarum possessionum scilicet portionis possessionarie, infra tempus redemptionis earundem et eiusdem contra quosvis legitimos impetitores protegere et defensare suis propriis laboribus et expensis tali obligarimus vinculo mediante, quod si prefatus dominus Urbanus annotatos Franciscum de Harazth necnon dominam Sophiam consortem et puellam Annam, filiam eiusdem, in pacifico dominio dictarum possessionum ac portionis possessionarie conservare et protegere nollet non posset aut non curaret quoquomodo, extunc iidem Franciscus de Harazth ac domina consors et puella, filia eiusdem Francisci, solum modo vigore presentium mediante in dominium aliarum possessionum portionisque possessionarie eiusdem domini Urbani et fratrum suorum prescriptorum, ubilibet habitarum et existentem prefatis possessionibus necnon portionis possessionarie utilitate et fructuositate equivalente introeundi easdemque titulo pignoris pro se occupandi et tamdiu, donec ipsis Francisco de Harazth necnon domine Sophie, consorti et puella Anne, filie eiusdem, de premissis mille florenis auri, rerum quarumlibet estimatione exclusa, satisfactum fuerit, quo ad plenum tenendi et conservandi habeant potestatis facultatem, presentium testimonio mediante.

Datum Bude, in festo beati Dionisii martiris, anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo.

Pe verso: Impignoratio ab Doczy Franciscum de Harazth pro mille florenis obligatur

De altă mână: Pótharasztya, Kerékegyhaz et Dunaharasztya in Pestiensi.

IX

1491, mai 18, Arad
MNL OL, DL 59807, original, pecete aplicată pe verso.

Capitulul din Arad adeverește că Sebastian Abranfi de Gerla și rudele sale vând posesiunea Almazeg, din comitatul Arad, banului de Severin, Francisc Haraszti, soției și fiicei sale, contra sumei de 500 florini aur.

Capitulum ecclesie Orodienensis, omnibus Christi fidelibus presentibus, pariter et futuris presentium notitiam habituris, salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod egregius Sebastianus Abranfy de Gerla, oneribus nobilium Francisci ac Petri, fratrum ac Emerici, filii carnalium necnon aliorum quorumlibet similiter fratrum consaguineorum ac proximorum suorum in se levatis et assumtis, coram nobis personaliter constitutus sponte confessus extitit in hunc modum, quod ipse inevitabili necessitate astrictus et compulsus possessionem suam hereditariam ipsum solum proprie et precise concernentem et tangentem, Almazegh vocatam, in rippa et portu fluvii Marosii adiacentem, in comitatu Orodienensi existentem habitam, cum omnibus eiusdem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris ut puta arabilibus, cultis et incultis, pratis, fenetis, campis, pascuis, silvis, rubetis, spinetis, ac Marosio et aliis aquis, piscinis, piscaturis, moleninis necnon locis molendinorum ac proventibus eorundem et generaliter cunctis eiusdem utilitatum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis, ad eandem possessionem Almazegh de iure pertinerent et pertinere deberent egregio Francisco de Harazth, bano Zewreniensis, ac generosis domine Sophie, consorti et puella Anne, filie eiusdem, pro quingentis florenis auri puri hungaricalibus veri et iusti ponderis ut dixit plene persolutis et receptis in perpetuum dedisset, vendidisset ac perpetuasset, immo in perpetuum dedit, vendidit et perpetuavit in filios filiorum, heredum per heredes, iure perpetuo ac irrevocabiliter, possidendo, tenendo pariter et habendo, manusque suas de dominio dicte possessionis et eiusdem pertinentiis penitus et in toto eximendo, et omne ius ac totalem dominium in prefatum Franciscum de Harazth ac prelibatas dominam Sophiam, consortem et Annam, filiam et heredes eorundem transferendo nostri (*sic*) in presentia. In cuius rei memoriam firmitatemque

perpetuam presentes literas nostras privilegiales pendentis et autentici sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas et dandas.

Datum per manus magistri Pauli de Orodino, lectoris socii et concanonici nostri, feria quarta proxima ante festum beate Potenciane virginis et martiris, anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo primo, presentibus ibidem honorabilibus dominis Barnaba cantore, Mathia custode, magistris Ladislao de Pankotha, Michaele de Valpo ac Thoma de Zederken et Marko de Varadino, ceterisque canonicis fratribus nostris, in Dei ecclesia regi sempiterno iugiter famulantibus.

Pe verso: Fassio perennalis Sebastiani Abramfi super totali possessione Almazegh in rippa fluvii Marosy et comitatu Orodinesi existens, Francisco Haraszti in florenis quingentis puri auri iure perpetuo vendita in capituli Orodienensi 1491.

De altă mână: Capituli Orodienensi Francisco Harazti et domine Sophie vendita possessio Almazegh per nobilis Abranffy, anno 1491.

X

1492, decembrie 6, Buda
MNL OL, DL 59819, original, pecete aplicată sub text.

Ștefan de Zapolya, comite perpetu de Zips, palatin al regatului și comite al cumaniilor adeverește că ducele Ioan Corvin i-a achidat datorია lui Petru Tarnok de Măcițaș, împrumutând două mii de florini aur de la banul Bosniei, Francisc de Haraszti. De asemenea ducele se angajează să-i restituie banului împrumutul, până la 24 aprilie, în caz contrar fiind nevoit să-i zălogească cetatea Arva.

Nos, Stephanus de Zapolya, comes perpetuus terre Scepusiensis, regni Hungarie palatinus et iudex Comanorum, memorie commendamus per presentes, quod illustris dominus Iohannes Corvinus dux etc. coram nobis personaliter constitutus sponte confessus extitit et retulit in hunc modum, quod cum ipse cum egregio Petro Tharnok de Machkas super conservatione castris et civitatis Segniensis ac aliorum castrorum suorum maritimorum concordasset, certas res eiusdem pretiosas pro quadam summa pecuniarum ipsi Petro Tharnok impignorasset, certum terminum redemptionis earundem prefigentes ipsoque termino adveniente easdem res suas impignoratas a dicto Petro Tharnok redimere requirisset nisi aliunde pro eisdem redimendis promissas pecunie summam habere potuisset, et quia egregius Franciscus de Harazthy, banus

Boznensis, memor acceptorum beneficiorum suorum volens eidem domino duci opportune complacere et obsequiose summarum diligentes promereri sortem redemptionis prescriptarum rerum eiusdem domini ducis nomine veri mutui et sub spe redemptionis duo millia florenos auri suos propios parata in pecunia ipsi domino Iohanni duci dedisset et assignasset terminum restitutionis eorundem festum beati Georgii martiris proxime venturum prefigentes, tali conditione mediante, quod si termino in eodem prescriptos duo millia florenorum auri eidem Francisco de Harazth reddere nollet, non curaret aut quoquomodo negligeret, extunc castrum suum Arwa vocatum simulcum cunctis eiusdem utilitatibus confectis et pertinentiis quibuslibet pro prescriptis duobus millibus florenorum in manus dicti Francisci de Harazth absque omni difficultate et remitentia dare et assignare assumpsit et promisit tenendum et conservandum, tamdiu quousque de prescriptis duobus millibus florenis auri eidem plenarie satisfactum fuerit effective, casu autem quo idem dominus Iohannes pretactum castrum suum Arwa manibus dicti Francisci de Harazth dare et assignare nollet vel non posset, extunc dictos duo millia florenos auri cum dupplo eorundem ipsi Francisco de Harazthy persolvere tenentur, quodque pro huiusmodi duobus millibus florenis auri et dupplo ipsorum usque ad debitam satisfactionem eorundem idem Franciscus de Harazth castra prefati domini Iohannis ducis Solymos et Lyppa haberet tenendam et conservandam facultatem, ad que premissa ipse dominus Iohannes dux se spontanea obligavit voluntate coram nobis, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante.

Datum Bude, in festo beati Nicolai episcopi et confessoris, anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo.

XI

1492, decembrie 7, Buda

MNL OL, DL 37676, original, pecete aplicată pe verso.

Francisc de Haraszti, ban al Bosniei atestă faptul că, în urma cheltuielilor avute cu cetățile din Bosnia, ducele Ioan Corvin i-a zălogit castrele Șoimoș și Lipova în contul unei sume de 3800 florini aur. De asemenea în schimbul unui alt împrumut de 2000 florini de aur, ducele se obligă să-i zălogească cetatea Arwa, dacă nu-i va restitui suma până la 24 aprilie..

Nos, Franciscus de Harazth, banus regni Boznensis, memorie commendamus per presentes,

quod cum nos cum illustrissimo domino Johanne Corvinno Slavonie, Lyphovie et Opavie duce, domino nostro gratiosissimo, circa festum beati Francisci confessoris proxime preteritum, super conservationem castrorum regni Boznensis rationem posuissemus post calculata registra, tribus milibus florenis auri nobis debitor remanserat, tandem circa festum beati Nicolai episcopi et confessoris, posita cum eo extrema superinde ratione octingentos florenos nobis solvere debeat, quorumquidem florenorum summam totales ad tria milia et octingentos florenos extenditur, pro quibusquidem tribus milibus et octingentis florenis idem dominus Iohannes Corvinus dux castra sua Solymos et Lyppa necnon civitatem munitam simulcum castellis, opidis, villis ac aliis pertinentiis utilitatibus et proventibus eorundem, iustus ut puta et legitimis, vigore literarum suarum obligatarum infra tempus redemptionis eorundem nobis impignoravit. Ideo nos oneribus generose domine Sophie consortis et puelle Anne, filie nostris, aliorum etiam fratrum quorumlibet et generationum nostrarum in quorum manibus huiusmodi castra forte devenirent, super nos assumptis, eidem domino Iohanni Corvinno duci fide nostra Christiana mediante et iure iurante promisimus et vigore presentium strictius promittimus, quatenus dum et quando eidem domino Iohanni duci facultas redimendi suppeteret, extunc continuo et absque mora, nos et dictam domina Sophia consors, necnon puella Anna filia ac fratres et generationes nostre, eadem castra simulcum civitate munita castellisque, opidis et villis ac aliis pertinentiis ad eadem pertinentes et utilitatibus quibuslibet absque omni octasionibus, necnon strepitu iudicii et ulteriori pactationibus, sive quovis quesito coloris pacifice plenarie absque omni difficultate dicto domino duci aut illi cui ipse commiserit reddimus, remittimus et resignamus. In super quia urgente necessitate arduissima prefatum dominum nostrum ducem eidem ad instantissimas petitionis duo milia florenis auri puri dedimus, quosquidem duo milia florenos ad festum beati Georgii martiris nunc venturum nobis reddere promisit, tali interiecta conditione, ut hos duo mille florenos ad dictum festum sancti Georgii martiris nobis effective persolveret, aut pro eidem duobus milibus florenos castrum suum Arwa vocatum titulo pignoris in manus nostras remittet et consignabit, et si neque castrum prefatum Arwa remittere, scilicet dictos duo mille florenos ad dictum festum sancti Georgii martiris persolvere nequiret nollet seu non curare, in dupplo eorundem duorum milium florenorum vincatur eo facto et pro huiusmodi

dupplo videlicet quatuor milibus florenos castra sua Solymos et Lyppa predictam tenore valeamus, quo ad nobis de eisdem per eundem dominum ducem satisfactum fuerit quo ad plenum. In hac igitur te obligamus nos, ut postque de dictis duobus milibus florenos auri puri nobis satisfaciet, aut dictum castrum suum Arwa vocatum in manus nostras remiserit, castra sua Solymos et Lyppa predictam cum pertinentiis non ad plus, que ad tria milia et octingentos florenos tenebimus super conditionibus superioribus expressatis, hoc que specialiter declarato quod si necessitas periculi capitis nostris, quod Deus avertat, aut alia summa et inevitabilis inimicat infra octo menses continuos prelibatum

dominum ducem ad redemptionem eorundem castrorum monebimus, et interim neminem aliter obligamus rehabitatis autem dictis summis pecuniarum modo prius expresso eidem domino duci resignabimus et restituemus, ad quo nos et dictam dominam Sophiam consortem, necnon puellam Annam filiam, fratresque et generationes nostros sponte obligamus, harum nostrarum, quos sigillo nostro autentico et cum subscriptione manus nostre proprie consignavimus, vigore et testimonio harum mediante.

Datum Bude, altero die festi beati Nicolai episcopi et confessoris predicti, anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo.

Franciscus de Harazthy
Manu propria